proLékaře.cz | 16.11.2026

OSOBNÍ ZPRÁVY

K šedesátinám prof. MUDr. Karla Indráka, DrSc.

Profesor MUDr. Karel Indrák, DrSc., přednosta Hemato-onkologické kliniky Fakultní nemocnice a Lékařské fakulty UP v Olomouci, se narodil 4. prosince 1947 v Olomouci. Po promoci na Lékařské fakultě UP v roce 1972 nastoupil na I. interní kliniku FN Olomouc. FNO zůstal věrný až do současnosti. V roce 1975 se stal odborným asistentem, v roce 1990 docentem a v roce 1997 profesorem pro choroby vnitřní.

S profesorem Indrákem jsem se blíže seznámil jako oponent jeho kandidátské dizertační práce věnované polycytemickému syndromu se zaměřením na racionální rozpoznávání a léčbu pravé polycytemie (1986). Po jejím přečtení jsem musel dát plně za pravdu slovům jeho bývalého přednosty prof. Boleslava Wiedermanna, vynikajícího hematologa a učitele, který Dr. Indráka charakterizoval jako velmi vzdělaného, čestného a pro hematologii zapáleného lékaře. Některé v této práci popsané jednotky (familiární polycytemie při idiopatické nadprodukci erytropoetinu a familiární a kongenitální idiopatická polycytemie) byly popsány v jeho kandidátské práci dříve než ve světovém písemnictví a problémem uznání priority jejich objevu bylo jen to, že nebyly publikovány ve světovém písemnictví.

V roce 1985 se stal Dr. Indrák přednostou samostatného oddělení klinické hematologie. Od té doby hematologii ve FN soustavně cílevědomě rozvíjel a budoval, takže OKH byl v roce 1991 přiznán akademickým senátem UP statut Hemato-onkologické kliniky (HOK) LF UP, který byl v roce 1996 oficiálně potvrzen ministerstvy zdravotnictví a školství ČR. Atestace II. stupně z vnitřního lékařství (1981), nadstavbové atestace z hematologie a krevní transfúze (1988) a z klinické onkologie (1996) a habilitace doc. Indráka z vnitřního lékařství k tomu z hlediska existující legislativy dávaly plné oprávnění.

Velkou zásluhou prof. Indráka je, že ve smyslu usnesení výboru Světové hematologické společnosti v Bostonu v roce 1990, které bylo pravidelně deklarováno i na dalších světových kongresech, pokládá a prosazuje hematologii klinickou a laboratorní jako jeden nerozdílný celek a laboratorní části OKH věnuje mimořádnou pozornost. Laboratorní část HOK v Olomouci tak zahrnuje kromě rutinní hematologické a cytomorfologické laboratoře i laboratoř koagulační, laboratoř průtokové cytometrie a laboratoř tkáňových kultur. Součástí HOK je i cytogenetická a molekulárně genetická laboratoř, které pod vedením prof. RNDr. Marie Jarošové, CSc. patří k absolutní špičce v ČR a jsou uznávány i v zahraničí, jak jsem se mohl osobně přesvědčit. Skutečnost, že tu pracuje 7 vysokoškoláků a 6 laborantek dokumentuje, jaká pozornost je zde genetice po zásluze věnována. Úzké propojení klinické a laboratorní části je garancí, že laboratoře se budou rozvíjet a pružně reagovat na potřeby kliniky v souladu s neobyčejně progresivně se vyvíjejícím oborem, který hematologie dnes představuje.

K rozvoji hematologie v Olomouci přispěly i stáže prof. Indráka v cizině. Kromě krátkodobých stáží ve Volgogradu, v Lipsku a v Berlíně to byla jeho roční stáž u prof. T. H. J. Huismana na Oddělení buněčné a molekulární biologie na Medical College of Georgia v Augustě, GA, USA. Tato stáž umožnila, že se tehdejší Československo dostalo na genetickou mapu světa v problematice hemoglobinopatií. Poprvé v historii ČR a SR se podařilo prokázat a molekulárně geneticky identifikovat u 135 osob z 54 rodin 12 - talasemických mutací, z nichž 3 byly popsány prioritně. Prioritní byl i popis rozsáhlé talasemické delece, která umožnila odhalit dosud neznámý mechanismus regulace genové transkripce a popis nedelečního typu dědičné perzistence hemoglobinu F. Získané zkušenosti umožnily prof. Indrákovi po návratu z USA v r. 1991 založit na OKH první laboratoř molekulární genetiky na UP v Olomouci, na jejímž uvedení do provozu se významně podíleli i doc. Vladimír Divoký a RNDr. Marian Luhový. Když jsem měl na kongresu v Istanbulu v r. 1995 možnost hovořit s prof. Huismanem, vysoce hodnotil výsledky práce prof. Indráka a doc. Divokého, kteří na jeho oddělení pracovali. Olomoucké pracoviště se stalo mezinárodně známým svým výzkumem v oblasti hemoglobinopatií a talasemií a stalo se v této problematice referenčním centrem pro Českou a Slovenskou republiku. Za soubor prací věnovaných molekulárně genetické charakteristice talasemií byla prof. Indrákovi udělena cena předsednictva České lékařské společnosti JEP v roce 1992. Na problematiku hemoglobinopatií v české

proLékaře.cz | 16.11.2026

a slovenské populaci se zaměřením na problematiku - talasemií a jejich molekulárně genetickou identifikaci“ obhájil vědeckou hodnost DrSc. (1994).

Olomoucké pracoviště je v našem státě jedním z předních pracovišť v diagnostice a terapii všech typů leukemií a maligních lymfomů, na kterých se po vedením prof. Indráka významně podílejí jeho žáci – doc. E. Faber, primář T. Papajík, dr. L. Raida, dr. J. Hubáček a další. Úspěšně se rozvíjí transplantační program kostní dřeně zahájený v roce 1997. Transplantačnímu programu slouží separační jednotka s odběrem, kryoprezervací a bankou krvetvorných buněk. V r. 1998 uskutečnil prof. Indrák stáž na transplantačních jednotkách kostní dřeně v Londýně. Pro transplantaci krvetvorných buněk získala HOK evropskou akreditaci.

Pracoviště se v terapii hematologických malignit podílí na práci kooperativních skupin pro diagnostiku a léčbu v rámci protokolů a studií, které buď pracovníci HOK sami zakládali (projekt ALERT pro akutní leukemie, projekt CAMELIA pro chronickou myeloidní leukemii), nebo jsou aktivními členy jiných kooperativních skupin. Klinika je zapojena na mezinárodní úrovni do spolupráce s ostatními evropskými centry v rámci svého členství v EORTC a EBMT i v nově vzniklé ELN (Evropské leukemické síti), kde byla přijata jako „Center of excelence“.

Významným počinem a zásluhou prof. Indráka bylo založení dnes již tradičních Olomouckých hematologických dnů. Z původního pracovního odpoledne v roce 1986 uspořádaného na památku zakladatele olomoucké hematologické školy prof. Wiedermanna vznikly pravidelné čtyřdenní každoroční konference. Dokonalá organizace, satelitní sympozia, edukační přednášky, původní odborná sdělení, prezentace činnosti kooperativních skupin a přednášky významných zahraničních hostí shromažďují v Olomouci v posledních letech několik stovek hematologů z českých zemí a ze Slovenska a představují nejvýznamnější každoroční, letos již XXI. hematologickou akci v ČR konanou v neobyčejně příjemném prostředí. V posledních deseti letech jsou zastoupeny i sekce zdravotních sester a laborantů. Vysoká odborná úroveň konference našla své vyjádření v mezinárodní akreditaci jako vzdělávací akce ECAH v programu CME.

V roce 1999 založil prof. Indrák se svými spolupracovníky Nadaci Haimaom. Získané finanční prostředky slouží ke zlepšení hospitalizačních podmínek nemocných, k doplnění a zlepšení přístrojového vybavení a na podporu vzdělávání pracovníků OKH.

Značná je publikační a přednášková činnost prof. Indráka. Publikoval na 250 prací, z toho 1/3 v zahraničí, a to i v časopisech s vysokým IF. Přednesl více než 300 přednášek, z nich přes 50 v zahraničí. K nejvýznamnějším pracím patří identifikace hemoglobinu Olomouc způsobující polycytemii u otce a syna z Olomoucka (časopis Hemoglobin 1987), oceněná cenou ČHS JEP za rok 1988 a soubor prací věnovaných molekulární genetice talasemií a polycytemií. Jeho výtečnou učebnici Hematologie, kterou vydal se spolupracovníky v roce 2006 ocení po zásluze všichni hematologové i praktičtí lékaři.

Prof. Indrák získal a úspěšně obhájil celou řadu grantových projektů v rámci IGA MZ a GAČR a v současnosti je i odpovědným řešitelem rozsáhlého 7letého vědeckovýzkumného záměru MŠMT věnovaného studiu genů a molekulárních mechanismů podílejících se na regulaci hematopoezy.

Je pochopitelné, že pracovník s takovými odbornými a organizačními schopnostmi se stal členem Vědecké rady MZd ČR a byl jmenován do dalších komisí a agentur na MŠMT, MZd, do vědecké rady UP v Olomouci a do vědeckých rad LF UP v Olomouci, FTK UP v Olomouci, Univerzity Komenského v Bratislavě, Jeseniovej LF v Martině a členem oborových rad na lékařských fakultách v Hradci Králové a v Brně. Byl členem předsednictva ČLS JEP a v letech 1994 až 2006 byl po 3 funkční období po sobě předsedou výboru ČHS ČLS JEP, jehož je nyní místopředsedou.

Je členem European Haematology Association, American Society of Hematology, International Society of Hematology, European Society for Medical Oncology a členem redakčních rad tří odborných časopisů.

Za své zásluhy byl vyznamenán cenou předsednictva České lékařské společnosti JEP (1992), třikrát cenou ČHS JEP (1985, 1988, 1993), cenou Heřmanského za nejlepší hematologickou publikaci (1993). Bylo mu uděleno čestné členství ČHS (1998), Hematologické a transfuzní společnosti Slovenské lékařské společnosti (1999), České lékařské společnosti JEP (2007). Byl oceněn stříbrnou medailí UP (1997) a medailí ČLS JEP (2006).

Prof. Indrák je mezinárodně uznávaným hematologem, který se významnou měrou zasloužil o rozvoj naší hematologie. Nepochybně tím prospěl i k rozvoji, dobrému jménu a propagaci olomoucké Fakultní nemocnice a Lékařské fakulty. Jde o lékaře a učitele vysokých morálních kvalit s mimořádně kultivovaným způsobem jednání, které ocenil každý, kdo se s ním setkal. Jsem potěšen, že se mohu počítat k jeho přátelům.

MUDr. Ladislav Chrobák